

178136 – نېمە ئۈچۈن مۇسۇلمانلار ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ تۇغۇلغان كۈنى مۇناسىۋىتى بىلەن مەۋلۇت پائالىيىتى ئىلىپ بارغاندەك، ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى ئىسا ئەلەيھىسسالامنىڭ توغۇلغان كۈنىدەمۇ مەۋلۇت پائالىيىتى ئىلىپ بارمايدۇ؟

سۇئال

مۇسۇلمانلار مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ تۇغۇلغان كۈنى مۇناسىۋىتى بىلەن مەۋلۇت پائالىيىتى ئىلىپ بارىدۇ، ئەمما نېمە سەۋەبتىن ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى بولغان ئىسا ئەلەيھىسسالامنىڭ تۇغۇلغان كۈنى مۇناسىۋىتى بىلەن مەۋلۇت پائالىيىتى ئىلىپ بارمايدۇ؟ ئۇ ئوخشاشلا ئاللاھ تائالا تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەن پەيغەمبەر ئەمەسمۇ؟ مەن بۇ سۆزنى مەلۇم بىر كىشىدىن ئاڭلىدىم، لېكىن مەن يېڭى يىل بايرىمى دېگەن پائالىيەتلەرنى ئىلىپ بېرىشنىڭ ھارام-چەكلەنگەن ئىكەنلىكىنى بىلىمەن، شۇنداقتمۇ يۇقىرىقى سوئالنىڭ جاۋابىنى بىلىشنى خالايمەن. ئاللاھ تائالا سىلەرگە ياخشى مۇكاپات ئاتا قىلسۇن.

تەپسىلىي جاۋاب

بارلىق گۈزەل مەدھىيىلەر ئالەملەرنىڭ پەرۋەردىگارى بولغان ئاللاھ تائالاغا خاستۇر، پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامغا، ئائىلە-تاۋابىئاتلىرى ۋە ساھابىلىرىغا ئاللاھ تائالانىڭ رەھمەت سالاملىرى بولسۇن.

بىرىنچى:

ئىسا ئەلەيھىسسالامنىڭ ئاللاھ تائالا تەرىپىدىن ئىسرائىل ئەۋلادىغا ئەۋەتىلگەن ئەلچى-پەيغەمبەر ئىكەنلىكىگە ئىشىنىش بولسا، ئاللاھ ۋە ئاللاھنىڭ پەيغەمبەرلىرىگە ئىمان ئېيتىشنىڭ جۈملىسىدىندۇر. ئاللاھ تائالا تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەن بارلىق پەيغەمبەر-ئەلچىلەرگە ئىشەنمىگەن (ئىمان ئېيتمىغان) كىشىنىڭ ئىمانى توغرا بولمايدۇ. بۇ توغرىدا ئاللاھ تائالا مۇنداق دەيدۇ: **أَمَّنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ ﴿٥﴾ كُلُّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرُسُلِهِ لَا نُفِرِقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِّنْ رُّسُلِهِ ﴿٦﴾ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا ﴿٧﴾ غُفْرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ** تەرجىمىسى: **پەيغەمبەر پەرۋەردىگارى تەرىپىدىن ئۇنىڭغا نازىل قىلىنغان كىتابىغا ئىمان كەلتۈردى، مۇمىنلەرمۇ ئىمان كەلتۈردى، ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئاللاھقا ۋە ئاللاھنىڭ پەرشتىلىرىگە، كىتابلىرىغا ۋە پەيغەمبەرلىرىگە ئىمان كەلتۈردى. ئۇلار ئاللاھنىڭ پەيغەمبەرلىرىنىڭ ھېچبىرىنى ئايرىۋەتمەيمىز (يەنى ئۇلارنىڭ بەزىسىگە ئىمان ئېيتىپ، بەزىسىگە ئىمان ئېيتماي قالمايمىز) دەيدۇ. ئۇلار: بىز دەۋىتىڭنى ئاڭلىدۇق ۋە ئەمرىڭگە ئىتائەت قىلدۇق، پەرۋەردىگارىمىز، مەغپىرىتىڭنى تىلەيمىز، ئاخىر ياندىغان جايىمىز سېنىڭ دەرگاھىڭدۇر، دەيدۇ [سۈرە بەقەرە 285-ئايەت].**

ئىبنى كەسىر رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "مۇسۇلمانلار ئاللاھ تائالانىڭ يەككە-يىگانە، ھەممە ئۇنىڭغا ئېھتىياجلىق بولىدىغان

بىردىن-بىر ھەقىقىي ئىلاھ ۋە يارىتىشتا يەككە-يېگانە رەب ئىكەنلىكىگە ھەقىقىي ئىشىنىدۇ. ئۇلار ئاللاھ تائالا تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەن بارلىق پەيغەمبەر-ئەلچىلىرىگە ۋە ئاللاھ تائالا تەرىپىدىن ئۇلارغا چۈشۈرۈلگەن كىتابلارغا تولۇق ئىشىنىدۇ، ئۇلارنىڭ ھېچ بىرىنىڭ ئارىسىنى ئايرىۋەتمەيدۇ، بەزىسىگە ئىشىنىپ يەنە بەزىسىگە ئىشەنمەيدىغان بولمايدۇ، بەلكى ئۇلارنىڭ ھەممىسى مۇسۇلمانلارنىڭ قارىشىدا راستچىل، سەمىمى، ياخشىلىققا ۋە توغرا يولغا، ھىدايەتكە يېتەكلىگۈچى پەيغەمبەرلەردىن ھېسابلىنىدۇ. " تۈگىدى. [تەپسىر ئىبنى كەسىر 1-توم 736-بەت].

سەئىدى رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "ئاللاھ تائالانىڭ پەيغەمبەرلىرىدىن بەزىسىگە ئىشىنىپ يەنە بەزىسىگە ئىشەنمەسلىك، ئۇلارنىڭ ھەممىسىگە ئىشەنمىگەنگە ئوخشاشتۇر، بەلكى ئاللاھ تائالاغا ئىشەنمىگەنلىك بولىدۇ. [تەپسىر سەئىدى 120-بەت].

ئىككىنچى: پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ تۇغۇلغان كۈنى مۇناسىۋىتى بىلەن مەۋلۇت پائالىيىتى ئىلىپ بېرىش بولسا يېڭىدىن پەيدا بولغان بىدئەت ئىشنىڭ جۈملىسىدىن بولۇپ، بۇ ئىشنى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ھايات ۋاقتىدا ئۆزىمۇ قىلمىغان ۋە پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن كىيىن ساھابىلاردىن بىرەر سىمۇ قىلمىغان، شۇنداقلا ئۇلاردىن كىيىنكى مۇجتەھىد ئالىم-ئۆلىمالاردىن ھېچ بىرى مەۋلۇت پائالىيىتىگە قاتنىشىش ئەمەس، مەۋلۇت پائالىيىتى ئىلىپ بېرىشنى توغرا ياكى دۇرۇس ئىش دېمىگەن، بەلكى بۇ ئىشنى شەرىئەتتە چەكلەنگەن بىدئەت، ھارام ئىشلاردىن دەپ قارىغان.

سەئۇدى ئەرەبىستان ئىلمى تەتقىقات دىنى پەتىۋا تەشۋىقات كومىتېتى ئالىملىرى مۇنداق دەيدۇ: "پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ تۇغۇلغان كۈنى مۇناسىۋىتى بىلەن مەۋلۇت پائالىيىتى ئىلىپ بېرىش چەكلەنگەن بىدئەت ئىشلاردىن ھېسابلىنىدۇ. چۈنكى بۇ ئىشنىڭ دىنىمىزدا يولغا قويۇلغانلىقىغا ئاللاھ تائالانىڭ كىتابى قۇرئان كەرىمدىن ياكى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ سۈننەتلىرىدىن بىرەر دەلىل يوق. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامدىن كىيىن توغرا يول تۇتۇپ ماڭغان خەلىپىلەردىن بىرەرسى، (يەنىئالدىنقى ئۈچ ئەسىردىكى خەلىپىلەردىن بىرەرسى) قىلمىغان. [سەئۇدى ئەرەبىستان ئىلمى تەتقىقات دىنى پەتىۋا تەشۋىقات كومىتېتى پەتىۋاسى 2-توم 244-بەت]. بۇ ھەقتە تېخىمۇ تەپسىلىي بىلىش ئۈچۈن 70317-نومۇرلۇق ۋە 13810-سوتاللارنىڭ جاۋابىغا مۇراجىئەت قىلىنسۇن.

مۇسۇلمانلار ئىچىدىكى بىلىمىسىز ۋە جاھىل كىشىلەر ھەر يىلى ئىلىپ بېرىۋاتقان مەۋلۇت پائالىيىتى بولسا يېڭىدىن پەيدا بولغان بىدئەت ئىشلارنىڭ جۈملىسىدىن بولۇپ، بۇنى چەكلەش ۋە توسۇش ئىنتايىن زۆرۈردۇر. پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ تۇغۇلغان كۈنى مۇناسىۋىتى بىلەن مەۋلۇت پائالىيىتى ئىلىپ بېرىشنى دەلىل قىلىپ تۇرۇپ يېڭى يىل بايرىمى مۇناسىۋىتى بىلەن ئىسا ئەلەيھىسسالامنىڭ تۇغۇلغان كۈنى پائالىيىتى ئىلىپ بېرىش دېگەن ھېچ ئاساسى بولمىغان باتىل ئىشنىڭ بىرىدۇر. چۈنكى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالامنىڭ تۇغۇلغان كۈنى مۇناسىۋىتى بىلەن مەۋلۇت پائالىيىتى ئىلىپ بېرىشنىڭ ئۆزى توغرا بولمىغان بىدئەت ئىش تۇرسا، بىدئەتكە قىياس قىلىپ ئىلىپ بارغان ئىشنىمۇ ئوخشاشلا بىدئەت ھېسابلىنىدۇ.

ئۈچىنچى: خرىستىئانلارنىڭ كىرىسمس (يېڭى يىل) نامى بىلەن ئىلىپ بارىدىغان پائالىيىتىمۇ شېرىك ۋە بىدئەت ئىشلاردىن

بولۇپ، مۇسۇلمانلارنىڭ ئۇلارغا ئوخشاش پائالىيەتلەرگە ئىشتىراك قىلىشى توغرا بولمايدۇ. ئىسا ئەلەيھىسسالام ئۇلاردىن ۋە ئۇلارنىڭ خاتا قىلمىشلىرىدىن پاكىتۇر.

مۇسۇلمانلار كاپىلارنىڭ دىنى ئىشلىرىغا خاس بولغان ئىشلاردا ئۇلارغا ئوخشىۋېلىشى بىدئەتتىن يۇقىرى بولغان شېرىك ئەمەلدۇر. بۇ توغرىدا پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام مۇنداق دېگەن: **كىمكى كاپىر قەۋمگە ئوخشىۋالدىكەن، ئۇ شۇلاردىن بولىدۇ.** [ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى 3512-ھەدىس. شەيخ ئەلبانى ئەبۇ داۋۇدنىڭ سەھىھ ھەدىسلەر توپلىمىدا كەلتۈرگەن].

شەيخۇل ئىسلام ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "بۇ ھەدىس كاپىرلارغا ئوخشىۋېلىشنىڭ كۇپىرىغا ئېلىپ بارىدىغانلىقىنى تەقەززا قىلىدۇ. ھەدىسنىڭ ئۆزىدىنمۇ ئۇلارغا ئوخشىۋېلىشنىڭ كۇپىرىغا ئېلىپ بارىدىغانلىقى ئوچۇق ئىپادىلىنىدۇ. چۈنكى ئايەتتىمۇ مۇنداق بايان قىلىنغان: **وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِّنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ** تەرجىمىسى: **سىلەردىن كىمكى كاپىرلارنى دوست تۇتىدىكەن، چوقۇم ئۇ كىشى شۇلاردىن بولىدۇ يەنى كاپىرلاردىن سانىلىدۇ.**" [سۈرە مائىدە 51-ئايەت]. (توغرا يولغا ئەگىشىش ناملىق ئەسەر 82-83-بەتلەرگە مۇراجىئەت قىلىنسۇن).

ئىبنى تەيمىيە رەھىمەھۇللاھ يەنە مۇنداق دەيدۇ: "يۇقىرىقى بايانلاردىن شۇ مەلۇم بولدىكى، كاپىرلارغا ئوخشىۋېلىش بىلەن گۇناھ-مەسىيەتلەر ئاشكارا بولىدۇ، ئاللاھنىڭ دىنى ۋە شەرىئەت ئەھكاملىرى سۇسلىشىپ كېتىدۇ. ئەسلىدە ھەرقانداق ياخشىلىق پەيغەمبەرلەرنىڭ كۆرسەتمىسى يول-يورۇقلىرىنى ئېسىدە مەھكەم ساقلاش بىلەن بولىدۇ، شۇنىڭ ئۈچۈن كاپىرلارغا ئوخشىۋالغاندىمۇ دىندا بىدئەت پەيدا قىلىشنىڭ خەتىرى ئىنتايىن چوڭ بولىدۇ، ئەگەر بىدئەت بىلەن بىرگە كاپىرلارغا ئوخشىۋېلىش تەڭ تېپىلسا بۇنىڭ خەتىرى ئىنتايىن زور بولىدۇ. [توغرا يولغا ئەگىشىش ناملىق ئەسەر 116-بەت].

شەيخ ئىبنى ئۇسەيمىن رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "كاپىرلارنىڭ يېڭى يىل بايرىمى ياكى باشقا دىنى بايراملىرىنى تەبرىكلەش بارلىق ئالىملارنىڭ بىرلىككە كېلىشى بىلەن ھارام دەپ قارىلىدۇ، چۈنكى گەرچە مۇسۇلمان ئۆز كۆڭلىدە كۇپىرىغا رازى بولمىسىمۇ كۇپىرنىڭ شوئار ۋە ئالامەتلىرىنى ئېتىراپ قىلغانلىق بولىدۇ. مۇسۇلمان ئۈچۈن كۇپىرنىڭ شوئارلىرىغا رازى بولۇش ياكى ئۇلارنىڭ مۇراسىملىرىنى تەبرىكلەش چەكلىنىدۇ. شۇنىڭدەك مۇسۇلمانلارنىڭ كاپىرلارغا ئوخشىۋېلىش، ئۇلارنىڭ ئورۇنلاشتۇرغان تۈرلۈك پائالىيەتلىرىگە قاتنىشىش، سوۋغا-ھەدىيە ئالماشتۇرۇش، يېمەك-ئىچمەك، تاتلىق-تۈرۈم نەرسىلەرنى تارقىتىش ياكى ئۇ كۈن ئۈچۈن خىزمەتنى توختىتىپ دەم ئېلىش قىلىش قاتارلىق ئىشلىرى قاتتىق چەكلىنىدۇ. چۈنكى پەيغەمبەر ئەلەيھىسسالام ھەدىستە: **كىمكى كاپىر قەۋمگە ئوخشىۋالدىكەن، ئۇ شۇلاردىن بولىدۇ**، دېگەن. [ئەبۇ داۋۇد رىۋايىتى]. ئىبنى ئۇسەيمىن رەھىمەھۇللاھنىڭ ماقالە ۋە پەتىۋالار توپلىمى ناملىق ئەسىرى 3-توم 45-46-بەتلەر.

كاپىرلارنىڭ ھېيت-بايرام پائالىيەتلىرىگە قاتنىشىشنىڭ ھۆكۈمى توغرىسىدا تەپسىلى مەلۇمات ئىگە بولۇش ئۈچۈن **1130** - ۋە **145950** - نومۇرلۇق سوئاللارنىڭ جاۋابىغا مۇراجىئەت قىلىنسۇن.

سۆزنىڭ خۇلاسسىسى: مۇسۇلمانلارنىڭ يېڭى يىل مۇناسىۋىتى بىلەن پائالىيەت ئېلىپ بېرىشى نەتىجىسىدە بىرقانچە تۈرلۈك

زىيانلار ھاسىل بولىدۇ:

1- مۇسۇلماننىڭ بۇ تۈردىكى پائالىيەتلەرگە ئىشتىراك قىلىشى، كۇپۇر ئېتىقادىنىڭ تۈرتكىسى بويىچە بۇ پائالىيەتنى ئۆتكۈزۈۋاتقان كاپىر-مۇشرىكلارغا ئوخشاپ قىلىش بولۇپ، مەزكۇر كاپىرلار ھەرگىزمۇ ئاللاھنىڭ پەيغەمبىرى ئىسا ئەلەيھىسسالامنىڭ شەرىئىتىگە ئۇيغۇن ئىش قىلغان بولمايدۇ. چۈنكى بىزنىڭ دىنىمىزدا ۋە ئىسا ئەلەيھىسسالامنىڭ دىنىمۇ بۇنداق پائالىيەتلەر يولغا قويۇلمىغان. بۇ شېرىك بىلەن بىدئەت ئارىلىشىپ كەتكەن شۇنداقلا پىسۇق-پۇجۇر مۇنكىر ئىشلار سادىر بولىدىغان پائالىيەتتە، بىز قانداقمۇ ئۇلارغا ئوخشىۋېلىشىمىز مۇمكىن بولىدۇ؟.

2- پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ تۇغۇلغان كۈنى مۇناسىۋىتى بىلەن مەۋلۇت پائالىيىتى ئىلىپ بېرىشمۇ توغرا بولمىغان بىدئەت ئىشلاردىن بولۇپ، بۇنىڭغا قىياس قىلىش توغرا بولمايدۇ، ئەسلى توغرا بولمىغان نەرسىگە قىياس قىلىنغان نەرسىمۇ توغرا بولمايدۇ.

3- مۇسۇلماننىڭ يېڭى يىل ياكى كىرىسمىس بايرىمى مۇناسىۋىتى بىلەن پائالىيەت ئىلىپ بېرىشى ھەرقانداق ھالەتتە دۇرۇس ئەمەس، چۈنكى ئۇنىڭ ئەسلى توغرا بولمىغان پائالىيەتتىن ئىبارەتتۇر. ئۇ پائالىيەتتە شېرىك، كۇپىر، مەسىيەت ھەممىسى تېپىلىدۇ، بۇنىڭغا قىياس قىلىپ بىر نەرسىنى توغرا دېگىلى بولمايدۇ.

4- بۇ توغرا بولمىغان قىياسنىڭ باتىللىقىنى ئىسپاتلاش ئۈچۈن مۇنداق دەيمىز: نېمە ئۈچۈن ھەممە پەيغەمبەرلەرنىڭ تۇغۇلغان كۈنى مۇناسىۋىتى بىلەن مەۋلۇت پائالىيىتى ئۆتكۈزمەيمىز؟ ئۇلارنىڭ ھەممىسى ئاللاھ تائالا تەرىپىدىن ئەۋەتىلگەن پەيغەمبەرلەر ئەمەسمۇ؟ ھېچبىرى بۇ سۆزنى دېمەيدۇ.

5- ھېچ قانداق بىر پەيغەمبەرنىڭ تۇغۇلغانلىقىغا مۇناسىۋەتلىك ئېنىق تارىخ يوق، ھەتتا پەيغەمبىرىمىز مۇھەممەد ئەلەيھىسسالامنىڭ تۇغۇلغان تارىخىمۇ ئېنىق ئەمەس، شۇنداقلا، قايسى تارىختا تۇغۇلغانلىقىنى ئېنىق بېكىتىلمىگەن. پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ تۇغۇلغان تارىخىنى بېكىتكەن تارىخشۇناسلارنىڭ قارىشىمۇ توققۇز خىلغا يېتىدۇ. شۇنداق بولغان ئىكەن، مەۋلۇت پائالىيىتى ئىلىپ بېرىش تارىخى تەرەپتىن بولسۇن ياكى شەرئى تەرەپتىن بولسۇن كەسكىن توغرا بولمايدۇ. مەسىلە مەيلى پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ ياكى ئىسا ئەلەيھىسسالامنىڭ تۇغۇلغان كۈنىنى خاس قىلىپ پائالىيەت ئىلىپ بېرىشنىڭ ھېچ قانداق ئاساسى يوق.

ئىبنى ئۇسەيمىن رەھىمەھۇللاھ مۇنداق دەيدۇ: "پەيغەمبەرئەلەيھىسسالامنىڭ تۇغۇلغان كېچىسى مۇناسىۋىتى بىلەن مەۋلۇت پائالىيىتى ئىلىپ بېرىشنىڭ تارىخى ياكى شەرئى تەرەپتىن ھېچ قانداق ئاساسى يوق." تۈگىدى. [پەتىۋا نۇرۇن ئەلەددەربى 19/45].

ھەممىدىن توغرىنى بىلگۈچى ئاللاھ تائالادۇر.